

Czimer Károly halála

Dr. Czimer Károly örökké tevékeny, munkás alakja is elment az örökkévalóságba, a sok régi szegedi után, akiknek dolgait annyi szeretettel kutatta és írta. Körülbelül ő volt az utolsó forrásunk, aki ismerte még a vízelőtti Szegedet, annak minden történetét, személyi kapcsolatát, családi nexusait s biztos lábon járt abban a rengetegben, amelyben mások csak tapogatóznak. Mert olyan a legtöbb emlékezés, hogy szeret fontos dolgokat kihagyni s lényegtelenekbe kapaszkodik, leginkább kritikátlanul, vagy szereti a legendát, mert az színesebb és kevésbé ellenőrizhető. Felmayer Jánostól például hiába érdeklődtünk jellemző Mikszáth-részletek után, a nagy író legjobb szegedi barátja soha életében nem tudta meg, hogy ki volt Mikszáth, annyira szűk volt a kutyelségeiben kimerülő látóköre. Néhány lumpolás emléke maradt csak fenn benne, meg számotartása apró baráti szívességeknél, amikkel az irodalomnak áldozott. Már mint a nagyon kritikus és csipős nyelvű János írótlárs. Mennyivel más volt Tamási ur, az Iskola-uccai cipésmester, aki élete legnagyobb büszkeségének tartotta, hogy Mikszáth abból a régi időből adása maradt egy pár cipő árával. Soha még nem kérte volna, ellenben ő tekintette magát szinte lekötöztetettnek az egész magyar irodalommal szemben. Mikszáth minden új könyvét az első között vette meg, irodalmi ülésekről el nem maradt volna. A Dugonics-Társaság felolvasásain már félnégykor elfoglalta a helyét, egyáltalában élete végéig kapcsolatot teremtett az irodalommal.

Jól esik az ilyesmit feljegyezni éppen a szegedi könyv-napok előestéjén, amikor a magyar szellem egyik reprezentánsa, a betű, a könyv szerelmese kihűlt testtel fekszik ravatalán, amíg a lelke a hadak útján keresi régi magyar eleink történetét, hogy végre tiszta helyzetet teremtsen ebben a kérdésben is.

Szegedi volt minden csepp vérével és a rajongásig szerette ezt a földet, amely őt magát is megteremtette. Karakán, sokszor nyakas, magyar, a meggyőződéséből nem engedett, inkább elviselt támadásokat, vitakozványt a végletekig olyan dolgokon, amik annyiféleképpen forgathatók, ahányképpen azt a kutató a megmaradt szűkös jelekből, adatokból az egyéniségen átszűri. Ha nem szerepelne a történelmiírásban jelentékeny lírai elem is, hány homályos kérdés maradna tisztázatlanul! Ámbár például soha nem tudjuk meg így sem — mondjuk: a beszélőfilm biztonságával —, hogy hogyan beszéltek honfoglaló őseink. Akkor sem, ha megmaradnak gyors elporladásra ítélte írásaik. Hány íróember van a manák is, aki a világ legtermészetesebb hangján, érthetően, beszél adóhivatalban, fűszerkereskedésben, korántsem úgy, ahogyan betűvetésén át.

Soha ki nem fogyó munkás öserő volt Czimer Károly, magas korában sem tudott pihenni, szakadatlanul dolgozott s negyvennyolc órából kellett volna állania a napnak, négy keze neki magának, hogy mindezt megírjon, amit akart, amit tudott a aminek elmondására kevés egy emberélet.

Hatalmas kötetekre menő írásműve maradt kéziratban, nem volt elég területe, ahol a dolgozatai napvilágot láthattak volna. A tudományos munkálkodásra egyébként is rossz világ jár, az Akadémián egész könyvtárra való kéziratok mű várja a megjelenés bizonytalan sorrendjét, amit a Vigyázó-féle örökség tud immár annyira, amennyire biztosítani. Czimer Károly azonban még akadémikus sem volt, az érvényesülésben is meglehetősen magyar maradt, könyköklésre alkalmatlan. A felsőleányiskola igazgatói székéből is mások hibája miatt került a főreáliskola tanári katedrájára, — ő maga puritán, megközelíthetetlen egyéniség, korrekt katona.

Egész ifjan tanára a Ludovikának, amikor Fehérvári Géza honvédelmi miniszter szerette volna a tartalékos tisztet véglegesen megragasztani a hadsereg kötelékében.

— Ha biztosítanak, felelte Czimer Károly, hogy nem osztanak be csapatszolgálatra, amihez semmi kedvem, hanem megmaradok Ludovikás tanárnak, akkor bezupolok.

— Amíg én vagyok a honvédelmi miniszter, nyugodt lehet effelül, biztosította Fehérvári. De az utódjaimmal szemben nem vállalhatok garanciát.

Ezért nem lett katona. Pedig talán egészen másféleképpen fordult az élete, már régen generális. Így lett civil tanár, ahol eltűnődhetett, vajjon melyik csapatot nehezebb fegyelmézni, a kis-katonákat-e, vagy a csupa-elevenség leánysereget?

Azért nagyon szívesen emlékezett vissza Ludovikás működésére, számos régi diákjával feleltatta a kapcsolatot s a legbüszkébb Belicsa Sándorra, hajdani kis katedrójára volt. Sokszor hangoztatta, hogy meg fogja írni könyvét Fehérvári Géza báróról, igazi világitásba helyezi. Érdekes egyéniség is volt az egykori miniszter, a közvélemény szinte ketté osztotta: ez a politikus, nem

lehet más, ez pedig a magyar ember. Nagy rehabilitációra készül Czimer Károly is, aztán a mult esztendőben megjelent az egyik fővárosi lapban a báró levelezése, Ferencz József bizalmasaihoz küldött írásai s egyszerre leesett minden jósándéku ember álla. Hiszen ennél elvakultabb, veszedelmesebb, konokabb, császárímádóbb ellenségünk kevés volt! Hogyan nem vették annyi időn át észre, amikor kémkedett ellenünk!

— Irja-e már a Fehérvári-könyvet, direktorom?

Hirek

V 16. testáns Mózes. Nap kél 4 óra 23 perccor. Péntek. Róm. kath. Nep. János. Prokor, nyugszik 7 óra 30 perccor.

A Somogyi-könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig. A múzeum nyitva délelőtt 10—1/2-ig, délután zárva.

Egyetemi könyvtár (központi egyetem I. emelet) nyitva délelőtt 8—1-ig, délután 3—7-ig.

Szegeden a gyógyszerárak közül szolgálatot tartanak: Grünwald Imre, Kálvária ucca 17. (Tel. 225.) Just Frigyes, Petőfi Sándor sugárút 41. (Tel. 777.) Temesváry József, Kelemen ucca 11. (Tel. 391.) Moldván Lajos, Újszeged, Vedres ucca 1. (Tel. 846.) Selmeczy Béla, Somogyi-telep. (Tel. 5.) Török Márton, Csongrádi sugárút 14. (Tel. 364.)

— Az államvasutak nyári menetrendje. A május 15-ikén életbelépett új nyári menetrend szegedi vonatkozásokban csak lényegtelen változásokat hozott. A Budapest—szegedi, illetve Szeged—budapesti vonalon a vonatok indulása és érkezése ugyanaz marad. Jelentősebb változás csak a Szeged—békéscsabai relációban történt, ahol új személyvonatot állítottak be, amely Szegedről 12 óra 16 perccor indul, Szegedre pedig 15 óra 12 perccor érkezik. A Szeged—kétégyházi vonalon az eddig 14 órakor induló vonat ezután 14 óra 12 perccor hagyja el az állomást. A jugoszláv gyors május 15-től 1 perccel előbb érkezik Szegedre, indulási ideje azonban ugyanaz marad.

— Vértess Miksa az OMKE alelnöke. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés legutóbb tartott közgyűlése Vértess Miksát, a szegedi kereskedelmi és iparkamara alelnökét, a vidéki kereskedelem képviselőjében alelnökké választotta.

— Előadás az új szülészeti rendtartásról. Tauffer Vilmos nyugalmazott egyetemi tanár, a szülészeti ügyek kormánybiztosa tartott csütörtökön délelőtt érdekes előadást a városháza közgyűlési termében az új szülészeti rendtartásról és az ezzel kapcsolatos közegészségügyi problémákról. Az előadáson a szegedi és környékbeli tisztiorvosokon, alispánokon és szolgabírákon kívül sok magánorvos is megjelent. Tauffer előadásában ismertette az általa kidolgozott új szülészeti rendtartást, amelyet az ország több részében már bevezettek. Szegeden való bevezetése pedig most kezdődik. A rendtartásnak egyik legfőbb célja, hogy a szülésznek orvosi szakképzése tökéletesebb, megbízhatóbb legyen. Ezért a szülésznek három csoportba osztja, az első csoportba azok kerülnek, akik hivatásuk magáslátást állnak és megfelelő szakképzettséggel rendelkeznek, a második csoportba azok kerülnek, akiknek szakképzettsége még pótlásra szorul, a harmadik csoportba pedig azokat a szülészket sorozzák, akik semmiféle szempontból nem felelnek meg. Ezeket a gyakorlati végérvényesen eltiltják. Az új rendtartás szerint az országot nyolc kerületre osztják, minden kerület élén a hatósági főorvos áll, ahol pedig szülészeti klinika van, ennek a klinikának a vezető professzora, Szegeden dr. Berecz János lesz a kerület vezetője. Tauffer Vilmos előadásában sok érdekes és megdöbbentő adatot ismertelt és kimutatta, hogy az új rendtartás következtében mindenütt javulás állott elő.

Teiko Kiwa V. 23, Tisza.

— A szegedi iparostanonciskola belső berendezési munkálatai. A kereskedelmi és iparkamara a napokban átirattal fordult Szeged polgármesteréhez, amelyben rámutatott arra, hogy az új iparostanonciskola építési munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy az épületben szükséges asztalosmunkák is kiadhatók volnának. A kamara annál inkább rámutatott ennek szükségességére, mert ha ez idejében nem történik meg, akkor az iskola szeptember elsején nem lesz rendeltetésének átadható. A megkeresés alapján Somogyi Szilveszter polgármester utasította a városi mérnöki hivatalt, hogy az iparostanonciskola igazgatójával egyetértéssel, az iskola belső berendezési szükségletét sürgősen írja össze és a munkálatok kiadására vonatkozólag neki előterjesztést tegyen.

— kérdezte tőle azokban az időkben e sorok írója. Czimer Károly csak fejcsóválva mosolygott.

— Lássá, ez a történetírás. Itt élt köztünk, a magunkénak vallottuk, aztán a bécsi levéltáraknak kellett felszabadulniuk, hogy megtudjuk, mi lakott benne. Hogyan olvashatnánk akkor tisztán ezer év történetében?

Most már ő is tisztábban lát odaát. Pénteken délután 4 órakor kísérik örök nyugalomra a honvédkórházból, ahol értékes, dolgozó életét befejezte.

Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegségek, valamint azok, akik hígysavas sók túlszaporodásában és közsavnyben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfiá hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért sűrűbajoknál és prosztatabetegségeknél is ajánlják. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható. B.89

— Ötvenszázalékos tarifakedvezmény! A szegedi sertéshizlálók és tenyésztők beadvánnyal fordultak dr. Somogyi Szilveszter polgármesterhez, amelyben elpanaszolják, hogy az utóbbi időben a szegedi ipari hízaladók súlódalmakok híján és a magas fuvardíjak miatt üresen állnak. Adatokkal bizonyítják, hogy ilyen hendikeppel a szegedi hízalás nem veheti fel a versenyt. Lehetetlen a szegedi hízalás rentabilitása, mert Szegeden sem nyersanyag, sem fogvasztópiac nincsen. Arra kéri a beadványt aláírók a polgármestert, hogy járjon el Szeged érdekében, hogy a Budapest által élvezett ötvenszázalékos fuvardíjkedvezményt Szegednek is adják végre meg.

— Halálozás. Engel Andor, Staribecsej, 35 éves korában váratlanul elhunyt. Az elhunytban Engel János, a Párisi Nagy Áruház Rt., Szeged, igazgatója öccsét gyászolja.

— A tűzoltó-sorsjegyek huzása. A Szegedi Önkéntes Tűzoltó-Testület értesíti a közönséget, hogy az autósorsjegyeknek csütörtöki, hatósági megbízottak jelenlétében megejtett nyilvános huzásán a nyertes a D. sorozatu 321. számú sorsjegy lett, a sorsjegyet a testület az ujhutai önkéntes tűzoltó testület parancsnokának, vitéz Hegedűs Elemernek küldte el eladás céljából.

Teiko Kiwa V. 23, Harmonia.

— A szegedi kereskedelmi és iparkamara tanulmányúti ösztöndíjait. A szegedi kereskedelmi és iparkamara június 15-én tartott teljes üléséből kifolyólag június 30-i határidővel négy, egyenkint 400 pengős pályázatot irt ki lehetőleg olyan felsőipariskolát vagy kereskedelmi oktatási intézetet végzett és a kamarai kerület valamely városában vagy községében illetőséggel bíró ifjú iparosok vagy kereskedők támogatására, akik szakmájukban való tökéletesedés céljából valamely külföldi szakoktatási intézetet kívánnak látogatni, vagy pedig hasonló célból valamely külföldi üzletben vagy üzemben akarnak elhelyezkedni. A kérvények a vonatkozó okmányok kíséretében június 30. előtt a szegedi kereskedelmi és iparkamaránál nyújthatók be.

x Autótaxi telefonszáma 300.

793

— Házasság. Weichherz Irén hegedűművész (Szeged) és dr. Eckstein Pál orvos (Budapest) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

x Gyermekcipőosztályunkat átszerveztük. Új kényelmes és egészséges formák. Nyári idénycikkek már kaphatók. Del-Ka, Kárász-ucca 14.

218

x Eddig csak dícséret hangzott el a Radionról. Ime két nyilatkozat: Hirsch Manoné: Aránylag rövid idő alatt szépen kimosta a fehérneműt Radionnal és úgy a színével, mint a mosási módszerrel meg vagyok elégedve. — Keller Arminné: A ruha szép és az eddigi mosáshoz arányitva kevés időt vett igénybe.

Harcso 30 kgr., nézze meg a Dreher terraszán.

Büfé Szeged városi tiszta halászatából Dreherben minden péntek este harcsás halpaprikás,

808

Turós csusza vagy lepény 2 pengő.